

Activiteiten verslag 2014

door Jack van Dongen

Onze eerste verenigingsavond vond op 14 januari in de Tamboer plaats. Op deze avond verzorgde Mw. Dr. Eveline Nikkels een lezing over Wagner & Verdi. Op de van haar bekende enthousiaste wijze wist Eveline ons door de werelden van deze twee componisten te voeren, daarbij de overeenkomsten en verschillen aangevend. Een boeiende avond!

In het jaarprogramma stond op 17 februari a.s. een feestelijke avond ter afsluiting van het Wagnerjaar en de Amsterdamse Ring. Bestemd voor onze leden en externe relaties. Begin van het jaar bleek dat op dezelfde dag De Nederlandse Opera haar naamswijziging feestelijk zou gaan vieren. Daar we alle relaties welke aan het congres hebben meegewerkt zouden uitnodigen, kwamen we met onze congrespartner DNO in de knel. Daarop heeft het bestuur besloten de avond af te gelasten.



Op 11 maart hadden we een informatieavond in Splendor met spectaculaire geluidsdemonstraties van Wagneropnames van het CD-label Pentatone. Pentatone heeft, in een uniek project, tien grote Wagner opera's opgenomen. Nog nooit werden alle Wagner opera's met hetzelfde orkest, koor en dirigent opgenomen (Rundfunk Sinfonieorchester Berlin o.l.v. Marek Janowski). De opnametechniek werd verzorgd door Polyhymnia International en de opnames werden op Super-Audio CD (SACD) uitgebracht. Vertegenwoordigers van Pentatone gaven uitleg wat er zoal komt kijken bij zo'n enorm project. Bovendien lieten zij de aanwezigen genieten van prachtige opnames. De bezoekers waren zeer onder de indruk.

Traditiegetrouw beleefden wij de Goede Vrijdag met een *Parsifal* uitvoering op dvd. Dit jaar werd gekozen voor de recente uitvoering van The Met met in de cast onder anderen Jonas Kaufmann (*Parsifal*), René Pape (*Gurnemanz*), Katarina Dalayman (*Kundry*) en Peter Mattei (*Amfortas*). Een zeer geslaagde productie. Vooraf hield Kasper van Kooten een inleiding. De voorstelling vond plaats in het Vlaamse Cultuurhuis De Brakke Grond, Amsterdam.

Het studieweekend vond plaats op 24 en 25 mei in Mennorode te Elspeet. Er namen 36 leden deel aan dit weekend.

Als onderwerp dit keer eens niet een opera maar een thema: 'Het verlossingsmotief in de werken van Richard Wagner'.

Het programma bestond uit de volgende lezingen:

Kasper van Kooten over Verlossing vóór verlosser.

Het verlossingsmotief in Duitse opera's vóór Wagner en in zijn aller-vroegste werken.

Sabine Lichtenstein over De verlossende vrouw; Brünnhilde, de heilige maagd en Frau Eisengrein. De vrouw die "de" verlossing moet brengen.

Philip Westbroek over Verlossing in de *Ring*: Bakunin of Boeddha? De verlossingsthematiek in Wagners theoretische geschriften en de wijze waarop dit gedachtengoed in de *Ring* tot uiting komt.

Johan Maarsingh over Verlossing door muziek. De verlossingsgedachte als rode draad in Wagners muziekdramatische werken.

Een bonte avond om de deelnemers te laten luisteren en kijken naar verschillende muziekwerken.

Menno Dekker over Wagners muzikale behandeling van het verlossingsthema: Een zoektocht naar de "verlossingsmuziek" in Wagners grote tragedies van de *Holländer* tot en met *Parsifal*.

Aan het einde van het weekend gaf Francis Hoedemaker een samenvatting.

Over het weekend is een verslag opgenomen in het juni nummer van de Wagner Kroniek.

Van alle sprekers staan de teksten in de Wagner Kroniek van juni en september.



Sabine Lichtenstein



Tristan und Isolde 1962

Op 8 mei hield ons lid Ferd Willigers een lezing over de ensceneringstijl van Wieland Wagner. Wieland Wagner heeft vanaf 1951 tot aan zijn vroege dood in 1966 veel indruk gemaakt met zijn vernieuwende ensceneringen. De vernieuwing zat hem met name in de abstrahering en versobering ten opzichte van vroegere producties. De verschillende stijlvormen nam Ferd door. Na de pauze werden beelden vertoond. Een totaal verslag van deze lezing kunt u vinden in de Wagner Kroniek van juni.

Op 10 juni was de Algemene Ledenvergadering. Het voornaamste punt uit deze vergadering was het aftreden van voorzitter Ton Hogenes, die in verschillende bestuursfuncties de vereniging vanaf 1998 heeft gediend. Veel dank werd uitgesproken. Ter gelegenheid van dit aftreden heeft de beoogde nieuwe voorzitter Leo Cornelissen Ton toegesproken. Een afschrift van deze toespraak is opgenomen in het juni nummer van de Wagner Kroniek.

Na de vergadering stelden de stipendiaten zich voor. De afgelopen jaren was het concert onderdeel van de Musico4Daagse; in overleg met Musico hebben we besloten om het concert weer zelf te organiseren. In 2014 gingen naar Bayreuth Maria Fiselier (sopraan), Christian Kuyvenhoven (pianist) en MaNOj Kamps die orkestdirectie studeert aan het Haags conservatorium. Het programma begon met een fragment uit de *Siegfried-Idyll* in een pianobewerking van Rubinstein, gespeeld door Christiaan Kuyvenhoven, dat Christiaan aanvult met een persoonlijke impressie van een bezoek aan Luzern, waar hij het huis heeft gezien waar Wagner heeft gewoond. Maria Fiselier zong vervolgens, begeleid door Christiaan, Debussy's: *Trois Chansons de Bilitis*. MaNOj Kamps hield daarna een lezing over Wagner en Debussy. MaNOj legde uit dat er wel degelijk een verband bestaat. MaNOj ging in op het Tristanakkoord en hoe dit in Debussy's *Prélude à l'après midi d'un Faune* terugkomt. Na deze interessante lezing speelde Christiaan *Isoldes Liebestod* in een pianobewerking van Franz Liszt, waarna Maria Fiselier het programma beëindigde met twee liederen uit *Tre sonnetti del Petrarca* van Franz Liszt. Verslag van deze bijeenkomst is opgenomen in Wagner Kroniek juni.

Na de vakanties begonnen we op maandag 22 september met een lezing van Michiel Hagdorn in het Goethe Instituut. Het onderwerp was: 'Passie is bewondering en kritiek : Thomas Mann over Richard Wagner'. Thomas Mann heeft zijn hele leven een fascinatie gehad voor het werk en de persoonlijkheid van Richard Wagner, die hij beschouwde als dé belichaming van de laat-19^e eeuwse Duitse cultuur. In zijn jeugd in Lübeck maakte Mann kennis met Wagners muziek. De eerste Wagneropera die hij zag, *Lohengrin*, maakte diepe indruk op hem. Het was een ervaring die hij levenslang heeft gekoesterd. In een boeiende lezing behandelde Michiel Hagdorn leven en werken van Mann. Een verslag van deze bijeenkomst staat in het decembernummer van de Wagner Kroniek.



Thomas Mann

Op 28 oktober kwamen we weer samen in Splendor om daar van Klaus Bertisch te horen hoe hij te werk is gegaan bij *Lohengrin*, de opera die op dat moment een herneming beleefde. Klaus Bertisch begon de lezing met de enscenering van Pierre Audi uit te leggen. Pierre werkt graag samen met kunstenaars. In deze enscenering zijn de decors afkomstig van Jannis Kounellis. De kunststroming waarin Kounellis werkt is *arte povera* en op deze kunstvorm ging Klaus verder in. Wagner noemt *Lohengrin* een romantische opera. Het romantische karakter van de opera komt volgens Bertisch naar voren in het verhaal, in het wonderbaarlijke en onverklaarbare, en in het politieke gebeuren, het streven om van Duitsland één natie te maken. Het is

een middeleeuws verhaal, de middeleeuwen werden in de Romantiek herontdekt. Audi laat dingen open in zijn encenering, hij wil dat raadsels blijven bestaan, wat belangrijk is in een romantische opera. Na de lezing ging Klaus Bertisch in op vragen uit de zaal. Volledig verslag in het december nummer van de Wagner Kroniek.



Esther Kuiper

Het jaar werd op 27 november afgesloten met een lezing over transcripties door pianist Camiel Boomsma en het concert dat hij en mezzosopraan Esther Kuiper gaven. Voor de pauze begonnen Camiel en Esther met een recital van drie liederen uit Wagners liederencyclus voor vrouwenstem en piano *Fünf Gedichte von Mathilde Wesendonck: Der Engel, Schmerzen en Träume*. Zij begonnen daarmee, gewoon omdat het mooie liederen zijn, het zijn geen transcripties. Daarna speelde Camiel *Einleitung zu Tristan und Isolde und Isoldes Liebestod* in een transcriptie van Zoltan Kocsis. Camiel gaf na de pauze een korte inleiding over de

pianotranscripties van Wagners werken en speelde daarna *Vorspiel* uit *Lohengrin* van Felix Mottl, aan deze transcriptie heeft Camiel zelf ook gesleuteld, vervolgens speelde hij de transcriptie van *Siegmonds Liebesgesang* uit de eerste akte van *Die Walküre*. Tenslotte speelde Camiel *Karfreitagszauber* uit de derde akte van *Parsifal*.

Een boeiende avond met een mooi concert. Verslag in Wagner Kroniek februari 2015.

Het bestuur kijkt met tevredenheid terug op het jaar, u hopelijk ook! 🎵